

BISERIC'A SI SCÓL'A.

Fóia bisericesca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septemana: Duminec'a.

Pretiuu abonamentulu:	Pretiuu insertiunilor:	Correspondintiele se se adreseze Redactiunei dela „BISERIC'A SI SCOL'A“ in Aradu. la institutul pedagogicu-teologicu, era banii la secretariatulu consistoriului romanu ortodoxu din Aradu.
Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . . 5 fl.—cr.	Pentru publicatiunile de trei ori ce contieniu cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte 4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.	
„ „ „ „ „ jun. anu 2 „ 50 „		
Pentru Romani'a si strainetate pe anu 7 „ — „		
„ „ „ „ „ j. a. 3 „ 50 „		

Invitare

de

PRENUMERATIUNE.

Câteva dile ne despartu, si fói'a nóstra intra in alu cincelea anu alu esistentiei sale. In decursulu celoru patru ani, cari espira a avutu a luptá acestu organu de publicitate cu multe greutati, intre cari amintimu cu deosebire greutátile primulu inceputu.

Din noroeire astadi am trecutu preste unele din aceste greutáti, si astfelu suntem condusi de acea firma sperantia, ca in viittoriu vomu poté satisface totu mai multu ascéptárilor si dorintieloru indreptatite ale onoratulu publicu.

In acésta firma sperantia deschidemu abonamentu nou la „Biseric'a si Scól'a“ pe annlu 1881, si ceremu spriginulu materialu si moralu alu onoratulu publicu in acésta intreprindere a nóstra.

Conditiiunile de abonamentu se vedu in fruntea foii si anume: pentru Austro-Ungari'a 5 fl. v. a. pe anu, si 2 fl. 50 cr. pe jumetate de anu; pentru Romani'a si strainatate 7 fl. v. a. pe anu si 3 fl. 50 cr. pe jumetate de anu. Rogamu inse pe toti acei dni, cari voiescu a avé fói'a nóstra se binevoiésca a grabi cu trimeterea pretiului de abonamentu, ca se ne potemu orientá in privinti'a tiparirii numerulu esemplarieloru, si se potemu serví cu esemplarie complete.

Redactiunea.

La cestiunea invetiamentulu religiosu.

Sub titlulu acest'a am publicatu in Nrulu 16 alu acestei foi urmatótele:

„Sub rubric'a „Scolasticu“ s'a publicatu in nrui 25. 26. 27 si 28 ai „Telegrafulu Romanu“ din annlu curentu unu tractatu elaboratu de o comissiune a subreuniunei invetiatoriloru romanu gr. or. din Tiér'a Barsei, Cerculu I. Tractatulu respectivu se ocupa de ten'a: „Care ar fi manualele cele mai potrivite pentru invetiarea religiunii, precum si metodu, dupa care ar fi a se propune acestu studiu?“

Sujetulu importantu, de care tractéza, ne a atrasu atentiunea, si astfelu l'am cetitu cu unu viu interesu; dar marturisimu, ca mare ne a fost surprinderea, cand am vedintu conclusiunile, la care ajungu autorii lui. Tractatulu, de care vorbimu dupa o introducere lunga enuncia: „invetiamentulu religiunii din manualele, de care se servece scól'a nóstra poporala, cuprinde in sene nisece materialu vastu si defacutu in amenunte si suptilitati, cari findca nu se potrivesece cu cultur'a generala a omulu, nu cu natu'a copilulu, nici ca potu efectué altmintrelea asupra puteriloru sufletesci ale acestui'a, decât apesandui-le, consumandui-le si paralisandu desvoltarea loru. Cá resultatu alu acestor'a se aréta apoi in inim'a copilulu incoltíndu germenel urii fratiesci, ér in mintea lui intrecendu-se „absurdítatea si confusiunea.“

Acest'a este tonulu, in carele se continua tractatulu intregu, dar spre orientare mai citamu urmatótele: „Invetiamentulu dogmaticu trebue scosu afara din scól'a poporala.“ „Invetiamentulu religiunii din manualele mentionate léga spiritulu celu fragedu de ponderositate cea nesupportabila a confessiunii credintiei, de nu se mai póte misicá din locu, si prin acést'a vatama natu'a omulu, a carui'a fiintia si valóre se cuprinde chiar in

desvoltarea progresiva.“ „Deci legarea spiritului de ponderositatea cea nesuportabila a marturisirei credintiei *trebuie scósa afara din invetiamentulu religiunei in scól'a poporala.*“

Aceste premise conchide apoi, cá „invetiamentulu religiunei in scól'a poporala se cuprinda in sene materialu in forma concreta *nu abstractiuni, nu dogme,*“ cá astfelu, se indrepteze tene-rimea, se o puna pe calea, si se o inlesnéscá a se misicá liberu si neaternata spre perfectiune; inse se nu-i impedece acést'a prin legarea de ponderositatea marturisirei credintiei. „In urmare invetiamentulu religiunei in scól'a poporala *are se fia imbracatu in forma de istorióre,*“ care „sunt a se luá din Testamentulu vechiu si nou.“

Asia ne vorbesce tractatulu, dar se ne fia permis a ne face si noi unele reflessiuni pentruca obiectulu este, cum am disu, de mare importantia.

Mai nainte de tóte notámu, cá dnii autori, ni se pare, dóra cá neteologi, vorbescu cam in necunos-cintia de causa. Altcum nu ne putem esplicá cele ce le dicu facia de dogme. Astfelu regretamu pré multu vediendu, ca se ocupa de lucruri, despre cari biseric'a pré bine a ingrigitu, cá cine este chiamatu a se ocupá. De almintrelea din totu tractatulu se vede, cá dnii autori sunt pré multu inspirati de idei pedagogice profesate in opuri cu tendentie felurite, cari conduse mai multu de scopuri politice, pretindu emanciparea religiunei de sub singuratecile confessiuni.

Ei bine, dar spre lamurirea lucrului se ne punemu o intrebare fórte elementara, se ne intrebámu adeca, pentruce si-tramite romanulu copii la scóla, si vomu aflá, ca elu in prim'a linia si-i tramete, cá se invetie legea, in carea s'au pomenitu, *religiunea strebuna.* Astfelu in scól'a nóstra poporala trebue se se propuna religiunea nóstra ortodocsa, carei'a luandu-i dog-mele incéta de a mai esistá. Dar unde a si esistatu vre odata vre o religiune fara dogme? O astfelu de religiune este necunoscuta in istoria.

Obiectulu, de care se ocupa religiunea este Ddieu, si reportulu Lui facia de lume si in specialu facia de omu. Dar „pe Ddieu a-lu vedé nu este cu putintia ómeniloru.“ In urmare noi lucupóscemu numai intru atât, incât Elu ni se descopere prin revelatiunea Sa naturala si mai cu séma prin revelatiunea Sa supranaturala: prin sant'a Scriptura. Este pré naturalu dara, *ca fara credintia,* carea in orice religiune este espusa in *dogme,* nimenea nu póte cunósce pre Ddieu. Apoi celu ce nu-Lu cunósce, respective nu crede in Elu, acel'a nici nu póte face faptele, de cari face pendentá acésta Pré Inalta Fiintia fericirea omului. Astfelu unde nu este credintia, nu sunt, si nu potu fi fapte. Faptele omului sunt de regula

espressiunea convingeriloru sale, ér convingerile, ce si-le casciga omulu prin religiune, fiindu basate in parte mare pe autoritate se numescu credintie. Unde dara nu este credintia, acolo nu este, si nu póte fi morala. Cine nu vrea dara se scie de dogme, in cari, repetimu, se cuprinde credinti'a, convingerile religióse, acel'a nici nu va poté face *faptele, pe cari le propaga religiunea.* Vechiu cá tempulu si nestremutabilu este ade-verulu ca: „fara credintia uu este cu putintia a placé lui Ddieu.“ Neinvetiandu dara elevii in scóla principiile credintiei crestine este pré naturalu, ca in viétia nici nu voru poté face fapte crestinesci, unu lucru, pre care de siguru nu-lu doresce nimenea, nici dnii autori.

Éta dara! ca calea urmata de dnii autori este o cale cu totulu gresita, o cale, carea in adeveru „duce la confusiune.“ Astadi dicemu d. e. ca *dogmele léga spiritulu,* mane vomu dice, ca nu ne convinu poruncile lui Dumnedieu, pentruca pretindu pré multa abnegatiune, sunt dóra contrarie spiritului timpului, carele apléca tare spre traiu bunu si comoditate, poimane nu ne voru conveni icónele, cultulu si chiar biseric'a, pana cand vomu ajunge dóra in sinulu teorielorui lui Darwin, cari inca nu ne voru satisfice, si asia mai departe.

Nu mai incape nici cáta indoiéla religiunea este obiectulu celu mai greu de propusu in scól'a elementara, dar pentru a incungiurá acésta greutate nu este de trebuintia a riscá materi'a spre a obtiené o forma mai usióra in aparentia, pentru ca chiar in casulu acést'a nu poti ajunge scopulu. Dnii autori ne spunu, ca religiunea in scól'a poporala sè-se predea „in forma de istorióre.“ Aci inse ni se pare, ca retacirea de a dou'a va fi mai rea, decât cea dantain, si vomu conduce pre elevi totu la credintia. Diferinti'a inse este, ca pre cand cu unu metodu bunu se potu propune cu succesu cá unu intregu organicu principiile de credintia si morali, pre atunci prin istorióre potemu provocá o multime de indoieli in capulu copilului si o multime de nedumeriri, cari in adeveru lu-voru confundá, si-i voru „legá spiritulu.“

Spre a aflá metodulu celu mai usioru in propunerea religiunei nu este de trebuintia a face esperimente asia insemnate, si chiar cu totulu noue, ci credemu, ca este mai consultu a ne ocupá de rezultatele sciintiei si a continuá pe calea indigitata acolo. Astadi avemu si in limb'a romana unu manualu de Chatehetica lucratu cu frumosu succesu de *Stefaneli,* profesoru la universitatea din Cernauti, cari ne da deslucirile necesarie in privinti'a propunerii religiunei. Ore de ce se nu adoptámu si noi rezultatele sciintiei? De

ce se nu profităm de munc'a altor'a, si se nu ne punemu pe o cale normala de desvoltare?

Că de inchieiare ne vedemu indemnati a mai adauge, că in aceea ce privesce invetiamentulu religiunei ar fi de doritu se ne tienemu strictu de dispusetiunile canonice ale bisericeii, cari ne spunu destul de apriatu, cine are dreptulu si detorinti'a a se ocupá de densulu. Nu toti petemu fi tóte. Se lasamu dara cá de invetiamentulu religiunei crestine se se ocupe acti'a, pe cari Intemeiatoriulu crestinatatii i-au pusu de pazitori si propagatori ai religiunei Sale.“

* * *

Am reproducu intregu acestu articlu, pentrucá cetitoriulu nepreocupatu se póta judecá asupra lui si asupra celoru ce urméza.

Cu incepere dela urulu 106 din anulu currentu s'au publicatu in o multime de numéri ai „Telegrafului Romanu“ nesce „reflecsiuni“ asupra acestui articlu. In aceste reflecsiuni dlu autoriu G. Belissimus se plange mai antaiu, ca articlulu nostru nu este subserisu de nimenea. Pré evidentu, ca nu de cuprinsulu articlului voiesce a se ocupá, ci de persón'a autoriului. Conseiu acestui propusu alu seu dlu Belissimus numesce pe autoriulu articlului nostru „dlu N.“ Pe acestu dnu N. lu-gramadesce apoi cu totu felulu de insulte, intr'unu stilu cât se póte mai murdaru si mai degradatoriu pentru pres'a romana. Spre orientare vomu citá aci cá proba de stilu si maniera din reflecsiunile dlui B. urmatórele:

„Dlu N., scrie dlu Belissimus, se tiene de acei ómeni. care dupace au frunzaritu unu opu, se punu cu totu sufletulu pe aceea, ce credu, ca au cuprinsu in mintea loru si incepu a cloci la visiuni, din cari firesce ca nu póte iesi decât falsificarea adeverului. Cantandu la visionariu, *) nu putem aflá decât o minte slaba, in carea numai functionéza priceperea, judecat'a, ratiunea ci o fantasia desfranata; apoi unde este mintea confusa, acolo nu se póte bucurá inim'a de semturi nobile, desceptate, desvoltate, imputerite, si unde lipsescu acestea, acolo nu póte rapí voi'a pre omu, decât la fapte urite. Scimu cu totii ca visiunea este o retacire a mintii. Éta dlu N. in transfiguratiunea Dsale: cu mintea? visionariu; cu inim'a? fara urma de semtiu despre adeveru, dreptate, bine, frumosu sublimu; cu voi'a? rapindu-i tóte puterile spre: mintiuni, urá fratiasca, pisma, dispretiu, trufia, góna asupra luminei si a propagatoriloru ei.

Acest'a este tonulu reflecsiuniloru pana in sfersitu. Acestea sunt argumentele, prin care dlu

Belissimus si ai sei se încerca a desvaliditá articlulu nostru. Acestu modu de polemia este altcum fórté caracteristicu. Elu este propriu tuturor ómeniloru, cari voindu a-si acoperi gresielele odata comise, in lips'a de argumente, se pléca la pamentu, si ieau noroiu in mani, cá se arunce in faci'a altor'a, fara se aiba in vedere, ca celu ce arunca in altulu cu noroiu mai de multe ori nu nemeresce, dar pre sene de sigur se intinéza totdeuna.

Dar se-lu ascultámu si mai departe pre dlu Belissimus. Dsa ne dice, ca noi „propagamu doctrine false, paganismu, incurcala, zapacéla, intunereculu si barbari'a evului mediu, iubimu intunereculu, ne inchinámu intunerecului, slujimu intunerecului“ etc. si apoi esclamá: „Turbate timpuri, grozave circumstári!!... Nici o putere in acésta blestemata atmosfera, bantuita de lumin'a, priu carea sè se scape bietulu dlu N. din ghiarele peirei“!!

Tóte acestea ni le dice dlu Belissimus pentru cele scrise in articlulu nostru, si anume pentruca am pretinsu, si vomu pretinde totdeuna. cá nimenea se nu desconsidere ceea ce nu intielege si se nu se ocupe de lucruri, la cari sunt altii chiamati, si pentruca am recomendatu dloru invetiatori, se nu se lase in experimente, cari apriori se vedu, ca nu potu se duca la bine, ci se ia in tóte si prin urmare si in propunerea religiunei sciinti'a la mana, si se procéda pre bas'a sciintiei, amintindu de indreptariu in propunerea religiunei „catechetica a lui Stefanelli, opu recomendatu si de santulu sinodu alu Romaniei.“ *)

Sciutu este, ca lumea se desvólta pre bas'a esperientieloru facute in trecutu. Fiacare generatiune profitandu de rezultatele obtienute prin munc'a generatiuniloru trecute merge mai departe, si astfelii rezultatele trecutulu usiuréza in totu loculu calea spre unu progresu mai siguru. Acést'a este calea, prin carea s'au potutu obtiené totu progresulu in sciintie, in arte etc. Conduci de acestu adeveru am disu in articlulu nostru urmatórele: „spre a aflá metodulu celu mai usioru in propunerea religiunei nu este de trebuintia a face experimente asia insemnate si chiar cu totulu noue, ci credemu ca este mai consultu a ne ocupá de rezultatele sciintiei si a continuá pre calea indigitata acolo.“

Éta ce ne respunde inse la acést'a dlu Belissimus: „Funeste invetiaturi! Periculósa teza: se profitamu de munc'a altor'a!“ „Pe bas'a acestei tese tiranice, blestemate s'au ferecatu cotele bietulu poporu prin lantiurile sclaviei; s'a arun-

*) Asia numesce dlu Belissimus pe autoriulu articlului reproducu acum.

*) Vedi sumariulu siedintiei santului sinodu dela 30 Noemvre 1879 publicatu in „Monitoriulu“ din Bucuresci.

catu grumazulu bietului romanu in jugulu iobagiei, s'au seversitu si alte crime talhăresci asupra celoru inocenti; se comitu inca si astadi. Pe bas'a acestei tese criminale vrea dlu N. de nou se subjuge pe poporul romanu „că se profiteze de munc'a lui.“ „Ura!!... Triumf!!... Salta si tu intunerecule crude!!... Dlu N. vrea se-ti aduca pre Romanu ér in bratiile tale“!...

Analisandu acestu pasagiu din reflexiunile dlui Belissimus nu-lu potemu privi de altceva decât séu de o espressiune a ignorantiei, séu de eflussulu unei reutăti fara margine, carea tientesce a face din negru albu si din albu negru. Dar se ne esplicamu.

De cand esista lumea, ómenii totu facu esperientia, dar astfeliu, ca ceea ce a esperiatu o generatiune, lasa de ereditate celeialalte, si asia mai departé. Acést'a profitandu de munc'a antecesorum merge inainte, si numai astfeliu este posibilu progresulu. Asia este si cu metodulu. Omenii de specialitate investiti cu calitatile de invetiatori au facutu in diferite timpuri esperimente, si din ceea ce a aflatu, ca este bunu au facutu regula, si in sciintia o a lasatu de ereditate tuturor ómeniloru, cari voiescu a profitá de ea. Acést'a este calea, carea o urmăresce in tóte intréga lumea. Dlu Belissimus inse dice, ca acésta procedura este *crima si talharía*.

Va se dica dlu Belissimus numesce criminalistu si talhăriu pre totu omulu care invétia ceva din vr'ó carte. Éta unde ajunge omulu, cand se lasa a fi portatu de altii, si-si uita de sene si positiunea sa.

(Va urmá.)

Nicolau Beldea.

In diu'a de 7/19 Decemvre a incetatu din vietia unulu dintre cei mai distinsi preoti ai diocesei nóstre, parintele *Nicolau Beldea*, administratoru protopresviteralu, parochu in Siri'a si asesoru consistorialu.

Cine a cunoscutu vtéti'a si activitatea defunctului pe terenulu bisericescu, scolasticu si fundatiunalu, de siguru va constatá, ca mare este perderca, ce o a suferitu biseric'a prin trecerea lui din acésta lume.

Repósatulu se distingea prin frumóse calitati personale, prin blandetia, modestia, o diligencia neobosita si mai cu séma prin iubirea sa cea mare facia de poporu, biserică si natiune, carei'a i-a servitu ca unu adevratu luptatoriu in decursulu intregi sale vietii.

Elu era placutu si iubitu atât de poporu cât si de superioritatea sa. Era promptu si punctualu in oficiu si in orice missiune, ce i-se incredintiá, adevratu preotu alu bisericeii lui Christos.

Remasitiile defunctului s'au depusu spre eterna odichna cu mare pompa in 9/21 Decemvre in cimiteriulu gr. ort. din Siri'a.

Fie-i tierin'a usióra si memori'a binecventata!

B.-Comlosiu in Novembre 1880.

Fisica fara recuisite.

(Continuare.)

Dintre principiile mecaniceii „punctulu de gravitate“ este acel'a, care se póte esplicá fara recuisite speciale. Pe tóte corpurile solide aflamu unu punctu, prin care trece poterea ce esercita gravitatea asupra singuraticelor parti. Din caus'a atragerii pamentului, poterile ce esercita asupra partiloru singuratece ale corpuriloru, sunt egale. Daca corpulu s'ar descompune in partile sale, tóte acele particelle ar picá pe pamentu intre sine paralelu. Acelu punctu de pe pamentu, prin care trece poterea tuturor actiuniloru ce gravitatea esercita asupra partiloru, este „punctulu de gravitate.“ Daca corpulu este spriginutu in punctulu seu de gravitate, adeca, daca asupra corpuluiu lucra in directiune contraria tocmai asia de mare potere, cá si greutatea lui, acel'a nu pica. Turnulu strinbu din Pisa nu se i aburda; antaíu, pentru-ca tinciual'a este destulu de tare, cá se-lu tina strinsu intrunu intregu, a dóua, pentru-ca este spriginutu in punctulu seu de gravitate. Esemple: Destapandu o sticla de vinn ori bere, in astupusiu implantamu dóua furchitie visa-vi, si astfeliu lu asiediemu pe marginea gurei dela sticla. Punctulu comunu de gravitate alu astupusiuului si furchitielor se afla subtu astupusiu. In astu modu potemu goli vinulu séu berea din uiega, fara se pice astupusiuulu.

Suprindietóre este esperimentarea lui Tissandier, care fórt frumosu póte inveseli o societate.

Se aduce la mésa Snepfu. Capulu cu cioculu lungu lu-intiepenimu intr'unu astupusiu, in acesta visa-ve implantamu dóue furchitie, si de de-subtu unu acu. Astfeliu, astupusiuulu pe unu banu de patru cruceri asiediatu pe gura sticlei, se va intórece totu róta. In intórcerea acést'a capulu de Snepfu pe fiecare membru din societate lu-va saluta cu unu usioru complimentu, pana-ce in urma va sta.

Legile despre insusirile, respective apesarea fluiditatiloru, inca le potemu infatiosia cu ajutoriulu celoru mai simple recuisite din casa. Un'a din acele legi dice: ca pressiunea, ce fluiditatea esercita asupra óre-carui punctu este egala cu distanti'a acelu punctu, mesurata dela suprafacia fluiditatii. Fluiditatile esercita apesarea loru de susu in josu si de josu in susu. Unu esemplu pentru casulu primu. Luamu o uiega de lampa. Din hartia grósa taiamu unu petecu rotundu, si pe acést'a cu céra rosie lipim tare unu firu de atia. Acumu luamu unu vasu de

uiéga scufundosu, si-lu umplemu cu apa. Peteculu de hartia cu firulu de atia lu lipimu de deschidietura de din josu a uiegei si astfelu uiég'a o bagamu in vasulu cu apa. Apesarea apei de josu in susu, stringe peteculu de hartia la deschidietur'a uiegei cu atât mai tare, cu cât vomu bagá uiég'a mai afundu in apa, firulu de atia lu potemu lasa. Totu asia potemu proba apesarea apei in josu. Tienemu uiég'a de lampa dreptu in josu, lipimu de deschidietur'a de josu cu céra unu petecu de hartia si tornamu in ea meren apa. Ap'a va apesa peteculu de hartia, apesarea va cresce cu inaltimea colónei de apa ce vomu turná, pana-ce va invinge puterea ce tiene lipitu darabulu de hartia, atunci darabulu de hartia va pica si ap'a se va varsa.

Ambe aceste esperimente le potemu proba impreuna. Spre scopulu acest'a ne inchipuimu casulu aretatu ca finitu, si tornamu in uiég'a de lampa apa. Pana candu inaltimea colónei de apa in uiéga va fi mai mica de cât distantia petecului de hartia dela suprafacia apei, apesarea apei de josu in susu va fi mai mare de cât cea de susu in josu, si peteculu va remanea lipitu pe uiéga, cum inaltimile voru fi egale, egale voru fi si apesările. Acum, daca mai turnamu cateva picatari in uiéga, peteculu se departa.

Aerulu de asemenea avendu pondu, are si presiune ce o exercita de josu in susu si de susu in josu. Umplemu unu pocalu cu apa. Punemu pe gura o carte de jocu séu altu daraba de hartia tare, si-lu întorcemu cu gur'a in josu, cartea nu va picá caci apesarea aerului de josu in susu o tiene lipita de gur'a pocalului. — Inca unu exemplu. Luama unu teieru, punemu in elu apa si pe apa bucati de hartia, séu pe bucati de hartia plutitóre nescé luminantie. Aceste luminantie le aprindemu si le acoperimu inte cu unu pocalu. Ocsigenulu din aerulu din pocalu va arde; ér hidrogenulu si alte gazuri ce s'an produsu, la olalta nu potu exercitá atât'a apesare cá aerulu, si asia ap'a din teieru priu presiunea din afara se va súi in pocalu.

V. *Apahideanu.*

(Va urmá.)

Literatura religiósá populara

adunata de Episcopulu Melchisedek.

(Continuare.)

CUVENTU DE ERTACIUNE.

Ce se rostescé catra parintii ce-si insóra fii, inainte de a merge ei la cununie, si priu care se cere ertare si binecuventarea parintésca noiloru insotiti.

Acestu cuventu se rostescé obicinuitu de catra colacaru sau conacaru.

Dumnevóstra cinstiti si blagosloviti parinti, ascultati putintelu cuventu. Dis'a próroculu Moisi,

ca prea veciniculu Dumnedieu antai facú ceriulu s' pamentulu; si pe ceriu facú sórele, lun'a si stelele, si paserile in vezduh; marea si pestii in mare. Si dupa ce impodobi Dumnedieu ceriulu, socoti Sfantia s'a de impodobi si pamentulu cu izvoru de apa rece si dulce, si cu pomi de totu feliulu, si cu multe feliuri de gadine selbatice, care de noi de ómeni sunt sciute, éra mai multe potu fi si nesciute. Deci dupa acele dupa tóte didit'an Dumnedieu pe omulu celu d'intai, adica pe stramosiulu nostru pe Adam, si-lu facú dir optu parti; trupulu din pamentu si ósele din pétra, cu sangele din roua, cu frumsetiele din sóre, cu ochii din mare, cu sufletulu din duhulu santu cu gândulu din intimea angeriloru, cu putere dela sánta Troitia, si-lu facú omu deplinu.

Si éra-i dadú somnu de adormi, si dise Dumnedieu, ca nu este bine se fie omulu fara de ajutorin, si scóse o cósta din cóst'a lui Adamu si o zidi de-i face femée ajutoriu, adica pe stramosia nóstrea pe Ev'a. Si daca se desteptá Adam din somnu, si o vezú, dise asia: „Multiamescu Dóme Sfantiei Tale, ca vezui ca acést'a este osu din ósele mele, si trupu din trupulu meu; si acést'a se va chemá femée; si pentru acést'a si va lasa omulu parintii si fratii, si se va lipi catra alu seu sotiu, de se va impreuna si voru fi amendoi unu trupu. Atunci Dumnedieu a disu si i-a blagoslovitu: se cresceti, si se ve inmultiti ca stelele ceriului, ca nasipulu mării, si se umpleti totu pamentulu peste tóta lumea; blagosloviti se fiti pamentului, si pe densulu se mosceniti. Si dintr'acestu cuventu dumnedieescu curse isvoru de neamu in neamu, si omu din omu curs'au. Si venit'au vreme pana la fiii dumiloruvóstre (cutare); ales'au si d-nialui mirele cu voi'a lui Dumnedieu verstnica, cá se-i fie sotie dumisale. Deci se róga Dumilorvóstre, ca se-i ertati si se-i blagosloviti, se mérga pe cale alba, la cinstita si de Dumnedieu daruita cas'a Dumilorsale, care-i de Dumnedieu data, si de ómenii cei buni aflata. Deci se róga dumilorvóstre si cu alu doile cuventu, cá se-i ertati si se-i blagosloviti, cum a blagoslovitu Avramu pe Isacu, si Isacu pe Iacobu, si Iacobu pe cei doisprediece feciori; caci blagosloveni'a parintiloru intaresce cas'a fiiloru. Deci se róga dumilorvóstre si cu alu treile cuventu, cá se-i ertati si se-i blagosloviti, se mérga pe cale alba la cinstita si de Dumnedieu daruita cas'a dumilorsale, casa buna, casa de bucurie, cu viatia, cu patu, cu norocita liniste pana la adanci betranetie. Cá se fie dumilorvóstre bucurie, care bucurie a fostu la Aronu próroculu, cand an infrunditu toiagulu in mana, si a inffloritu fiindu uscatu de doisprediece ani. Acelu daru si blagoslovenie se-i invrednicésca Domnulu Dumnedieu si pe acesti coconi iubiti ai dumilorvóstre, astadi cerendu-si ertaciune, cu multa plecaciune dela Christosu, se fiti si dumnevóstra sanatosi!

(Va urmá.)

Investitur'a episcopului de Ramnicu.

Duminea in 7 ale curentei s'a ténutu la palatu in Bucuresci cu solemnitatea obicinuita ceremoni'a investiturei Pré Santiei Sale, parintelui Iosif, noulu episcopu alu Eparchiei Romnicului si noulu Severin. M. S. R. Domnulu a intrata la órele 11 ³/₄ in sal'a tronului, si dupace s'a suitu pe troanu

d. adjutantu de serviciu a introdusu: Pe P. S. S. Episcopulu Iosifu, alesu la Eparchia Ramnicului. P. S. S. a fostu condusu pana in faci'a Tronului; acolo d. ministru culteloru a supusu la cunoscintia M. S. R. Domnului alegerea facuta de marele colegiu electeralu alu metropolitiloru si episcopiloru; era archidiaconulu I. P. S. S. Metropolitulu Primatu la imbracatu cu manti'a si Eminentia Sa a luat totagulu scaunului respectiv, si recomandandu pe noulu alesu, a remis totagulu in manile Mariei Sale Regale. P. S. S. Episcopulu Iosifu s'a suitu pe treptele Tronului, si M. S. R. Domnulu rostindu cuvintele: Parinte Episcopu, Ti incredintiez cãrgia episcopala pentru a pastori turm'a, eparchiei Ramnicului, l-a inmanatu totagulu episcopalu. P. S. S. Episcopulu de Ramnicu a pronunsiatu urmatoriulu discursu:

Pré Inaltiate Dómnne,

„Primescu cu cea mai profunda umilintia din manile Mariei Vóstre Regale acést'a carja, care este emblema autoritatiei pastorale, Ea, anca din secolulu alu XIV, a fost succesivu inmanata, de catra cei mai ilustrii Domnitori ai tiei, metropolitiloru Antim, Chariton; era mai pe urma, când acést'a Eparchie a fostu transformata de catra Marele Mircea in Episcopie, totagulu pastoralu alu Episcopiei Ramniculu Noulu-Severinu, a fost purtatu cu tota demnitatea de catra prea invetiatalu Antimu Ivereanulu, devenitu in urma Mitropolitulu alu Ungro-Valachiei, de catra Damaschin, introduicatorulu limbei romanesci in serviciile divine ale bisericeii, si de catra alti ilustrii si prea fericiti pastori ai santei Episcopii a vechiloru Bani Romani.

„In cele de pe urma, pronia divina a voitu, cá cu colucrarea santului Sinodu si a demnitariloru nationei, se fiu si eu smeritul Archiereu alesu Episcopu alu santei Eparchiei Ramniculu, era Maria Vóstra Regala, cu puterea ce ve este data de susu, se incoronati actulu alegerei prin incredintierea in manele mele cele debile a carjei pastorale.

„Maria Vóstra Regala, plinu de sperantia in Dumnedieu, care pe „cele neputintiose le vindeca si pe cele cu lipsa le implinesce“, fermu in credintia ca voiu avea Inalt'a Vóstra protectiune, si convinsu ca nu voiu fi parasitu de consiliile prea bunului meu Archipastoriu si Primatu alu Romaniei, primescu, cu cea mai profunda umilintia, din manile Mariei Vóstre Regale, carja santei Episcopii Ramnicu, si declaru ca me voiu sili din tóte puterile mele, cá se realizezu sperantiele ce Maria Vóstra pune in modest'a mea persóna, si voiu cautá cá se conduc pe turm'a cuventatóre, ce astadi mi-incredintiati, pe calea credintiei, a sperantiei si a dragostei crestine.

„Se trairi Maria Vóstra!

„Se traiésca Maria S'a Dómnna!

„Se traiésca Romani'a libera si independenta.

Dupa pronunsierea acestui discursu, P. S. S. Episcopulu investitu s'a retrasu langa I. P. S. S. Metropolitulu Primatu, si Maria S'a Regala, luandu cuventulu a disu:

„Pré Sante Parinte,

„Multiamescu Prea Santiei Tale de urarile caldúrose ce faci atátu Dómnnei cátu si Mie cu ocaziunea acestei solemnitati, care consacra una din vechile si cele mai frumóse traditiuni ale Bisericeii romane.

„Amu ferma convingere ca Prea Santia Ta luandu administratiunea spiritala a Eparchiei Ram-

nicului, vei sci a conservá antic'a splendóre a acelei Sante Episcopii, care a fostu o data Mitropolie, si unde se afla atâtea frumóse monastiri, monumente trainice ale credintiei stramosiloru cátra Biserica, precumu numerósele pajisite ale Oltului, adapate cu sangele eroiloru, cári suntu atâtea monumente istorice a neclintitei dragoste a Olteniloru cátre tíera. Pe acestu scauu episcopalu a sedintu pastori din cei mai ilustrii; pietatea loru crestina, prin luminele si devotamentulu loru cátra tíera, ei an stiutu se radice prestigiulu preotiei romane si se inspire poporulu iubirea nedespartita a religiunei si a patriei.

„Nu me indoiescu, Pré Sante Parinte, ca, inspirandu-te de maretie esemple a uorú asemenea predecesi, vei pastori multu timpu si cu fericire turm'a Eparchiei, la a carei cárna te a chematu inaltulu cleru si reprezentantiunea nationala.“

M. S. R. Domnulu, dupa acést'a, s'a retrasu II. PP. SS. LL. Metropolitii, cu P. S. S. Episcopulu investitu, au fostu recondu si apoi la Santa Metropolia in aceiasi ordine si cu acelasi ceremonialu ce a presidatu la sosirea cortegiului, cu deosebire numai ca d. ministru secretariu de Statu la departamentulu culteloru a luat locu in trasura impreuna cu P. S. S. Episcopulu de Ramnicu si Noulu-Severin.

D i v e r s e.

* **O catedrala romana in Constantia.** Diurnalulu „Romani'a transdunareana, scrie, ca administratiunea romana din Dobrogea voesce a ridica o catedrala romana la Constantia.“ Realizarea acestei idei, scrie numit'a fóia, pe langa infiintarea scólóloru satesci si urbane, ne va apropiá mai multu de tient'a dorita — romanisarea provinciei prin actiunea combinata a scólóloru si a bisericeii.“

* **Chirotoniri.** In dilele din urma s'au chirotonitu intru preoti pentru eparchia Aradului urmatorii teologi absoluti: Dumitru Chiriti'a pentru parochia Bucovetiu, protopres. Timisiorii; Voicu Hamsea pentru parochia Fiseitu, protopresviteratul Lipovei; Nicolae Popoviciu pentru parochia Soborsinu, protopresviteratul Totvaradie; Iuliu Bragea pentru parochia Zarandu, protopresviteratul Chisineului, si Dumitru Pandoviciu pentru parochia Seleusiu, protopresviteratul Siqiei.

* **O iuveniune pretiósá.** S'a gasitu, dice „Rom.“ dupa „Schffield Telegraph,“ unu mijlocu simplu si practic de a miciora numerulu inecatiloru: Elu consista intr'o preparatiune chemica, care se pune sub captusiala jiletcei, de ambele parti ale peptului si pe sub ceafa. In momentul când persóna cade in apa, hainele se umfla si inecarea e cu neputintia: capulu nu póte se se cufunde sub valuri. Acést'a iuveniune a fostu experimentata la baile din Schffield. Antaiu s'a aruncatu in apa doue petece de panza, in a caroru scutece se pusese preparatiune. Panz'a s'a umflatu indata si a formatu unu felu de perinitie, care plutia. Unulu din servitorii stabilitulu s'a imbracatu apoi cu o haina contienenda preparatiunea si si-a aruncatu apa in forma de ploaie pe elu, cá se se arete, ca umflarea nu se pro-

duce prin ploaie. Desi omulu er'a udu de totu, hain'a lui nu se umflase. Elu se aruncà apoi in apa si esi indata la suprafatia, haina sa se umflase numai decât. Invetiatoriulu asigura, ca aparatulu seu, care este fôrte simplu pôte sustiné o persóna pe apa intru'nu timpu fôrte lungu, 40—50 de ôre. In casula, când persóna ar perde consciinti'a, aparatulu, pusu la spate si la peptu forméza unu felu de perina, care sustine capulu.

* **Meetinguri anti-judaice in Germani'a.** In una din salile publice a avutu locu o intrunire de cetatieni liberali crestini, in sa a fostu anuntiatu cá o simpla adunare a poporului si de aceea a luat parte si necrestini. La acésta intrunire s'a aruncatu, prin discursuri vehemente, invective contra ovreiloru. Politia a trebuitu se intervina din cauza ca se intemplara câteva fapté si insulte grobiane. Câti-va deputati cari au luat parte la acést'a intrunire s'au scandalisatu fôrte multu din caus'a acestoru intemplari. Lucrulu a fostu asia de unicu in feliulu seu încât diarulu *National Zeitung* a gasitu de cuviirtia a se scuzá pentru publicarea celoru intemperate la acést'a adunare. O alta adunare, la care a luat parte 600 de amici de *reformé judaice*, dupa o espunere importanta, a lui *Lazarus* au luat urmatórea resolutiune: Adunarea protestá susu si tare mai antaiu contra agitatiei asia numitiloru anti-semitici, de a face responsabila unitatea ovreiloru germani fatia de o abatere singulara; alu doilea protestá in contrá acelora care aru voi se considere pe ovreii germani cá o unitate esistenta, departe de popóru germanu si declara anca o data ca voru remané fideli patriei germane si voru tine a datori'a loru santa, de a conlucrá pentru in florirea si prosperitatea patriei prin implinirea datoriiloru cetatienesci „B. P.”

Concursu.

Prin decisulu Venerabilulu Consistoriu de dto 15/27 Oct. a. c. Nr. 2504 devenindu unu postu doctoralu din *Banat-Comlosiu* in vacantia si luandu-se decisiunea ca o classa se se prefaca in scola de fete cu invetiatorésa, prin acést'a se deschide concursu pe scol'a de fete din Banat-Comlosiu cu terminulu de alegere pe 4 Ianuariu 1881 st. vechiu.

Emolumintele sunt: a) in bani 300 fl. v. a. b) 6 orgii de paie din care are a se incaldi si scolá. c) cortelu liberu cu gradina frumósa de pomi si pentru legume cu 800 stangini.

Doritórele de a ocupá acést'a statiune invetiatorésca au de a-si trimitte recursurile instruite conformu stat. org. si adresate comitetulu parochialu inspectorulu scolaru Paulu Tempea in Toraculu mare (per Béga-Szt.György) Cottulu Torontal pana inclusive la 31 Decembere v. a. c. si incatu li este cu potintia a se presentá pana la alegere in vreo-Duminea séu serbatóre in S. Biserica.

B Comlosiu la 1 Decembre 1880.

Comitetulu parochialu

In contielegere cu mine: **Paulu Tempea** m. p. inspec. scol.

Pentru ocuparea postulu invetiatorescu din comun'a *Zsupunesci* et filia *Balosesci*, protopresbiteratulu gr. or. alu Fagetulu; se escrie concursu pana la 15 Ianuariu 1881 st. v.

Emolumentele sunt: 240 fl. v. a. bani; cuar-tiru naturalu si 3/4 jugeru de gradina.

Doritorii de a ocupa postulu acest'a suntu aviasati; ca petitiunile lor, conformu stat. org. bis. instruite; se le subscérna protop. tractualu pana la terminulu susindicatu.

Zsupunesci et Balosesci la 25 Noemvre 1880.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Atanasiu Ioanovicu**, m. p. protopresbiteru.

Pentru vacant'a parochia de clas'a III din *Cilu* in protopresbiteratulu Buteniloru cu venitul unei sessiuni de pamentu aratoriu si fenatiu, cu cuar-tiru liberu si gradina, cu folosirea tacselor stolarie si a birului indatinatu de 1 mesura cucurudiu sfarimatu dela 110 case. — prin acést'a se escrie concursu cu terminu de alegere la 21 Decembre a. c. pana candu recurintii si voru poté substerne recoursele sale semn Natulu comitetu pe calea oficiulu pprale.

Cilu. la 21 Novembre 1880.

Comitetulu parochialu

In contielegere cu mine: **Constantinu Gurbanu** ppbiteru.

In urmarea decisulu Venerabilulu Consistoriu din 18 Iuliu a. c. Nr. 1521 neareteuduse la prim'a publicare nici unu concurentu, se escrie de nou concursu pentru deplinirea parochiei vacante din comun'a *Chisdi'a*, protopresviteratulu Lipovii pana in 21 Decemvre a. c. in carea diu'a se va tiené si alegerea.

Emolumintele sunt una sesiune de pamentu, si cortelu liberu, si 100 fl. din fondulu preotiescu. Preotulu fitoriu va fi deodata si invetiatoriu.

Recurintii dela cari se cere calificatinne de clas'a III. voru avé a-si inaintá recoursele sale instruite cu documintele recerute la parintele protopopu Ioanu Tieranu in Lipov'a.

Chisdi'a 30. Septembre 1880.

Comitetulu parochialu

In contielegere cu mine: **Ioanu Tieranu** m. p. protop.

Pentru postulu de capelanu pe langa parochulu Voin Sirbu din *Rusc'a* se publica concursu cu terminu de 30 de zile. Emolumintele suntu 1/3 din venitele parochiale si adeca:

40 fl. socotiti dupa 11 jug. aratura si fenatiu
50 fl. din stolariulu calculatu pre 5 ani si
10 fl. din alte venite..

Concurentii au se substérna suplicele instruate cu documintele preserise de stat. org. si de norm. cons. pana la numitul terminu prin oficiulu protteralu din Caransebesiu..

Rusc'a in 16. Novembre 1880.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu protopopulu tractualu.

Pentru stațiunea invetiatorească din comun'a *Povergin'a*, protopresbiteratului gr. or. alu Fagetului, se escrie prin acésta concursu, cu terminulu pana la *10 Ianuaru 1881 st. v.*

Emolumintele sunt: 210 fl. v. a. bani; 8 orgii de lemne din cari se se incaldiesca si scól'a; 3 jugere de pamentu aratoriu cuartiru naturalu cu 1/2 jugeru gradina.

Doritorii de a ocupá postulu acest'a se-si adreseze petitiunile lor instruite conformu statutului org. bis. officiului protopresbiteralu din Fagetu; pana la terminulu sus indicatu.

Povergin'a, 23 Noemvre 1880.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Atanasia Ioanovicu**, m. p. protopresbiteru.

Pentru deplinirea parochiei vacante *Halmagielu*, protopresbiteratulu Halmagiului se escrie concursu cu terminulu de *alegere 28 Decembre a. c.* cu acésta parochie suntu incopiate urmatóarele beneficii anuale:

a) dela 200 numeri de case 25 cubule cucuruzu sfarmatu, computatu siniculu a 4 fl. — 100 fl.

b) dnpa calcululu mediu a veniteloru parochiale stolare de 10 ani pe anu 305 fl. de totu venitulu curatu anualu 405 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa acésta parochia suntu avisati recursele provédute cu testimoniu de teologia si de cualificatiune adresate comitetului parochialu ale trimite subscrisului pana la diu'a alegerii la Halmagiu.

In contielegere cu comit. parochialu.

Ioanu Groza m. p.
protop.

Pentru deplinirea definitiva a stațiunei invetiatorești din *Banesci*, protopresbiteratulu Halmagiului cu terminulu de *alegere 29 Decembre a. c.* Emolumintele anualii 200 fl. v. a. 5 orgii de lemne lungi, cuartiru si gradina.

Doritorii de a ocupa acestu postu suntu avisati recursele provédute cu tóte documintele prescrie in statutulu organicu ale adresa comitetului parochialu si ale trimite subscrisului pana la diu'a alegerii la Halmagiu.

In contielegere cu comit. parochialu

Ioanu Groza m. p.
protop. si inspec. scolariu.

Pentru deplinirea parochiei vacante din comun'a *Petirsu*, de clasa III. impreunata cu postulu invetiatoreșcu cu terminu *pana la 21. Decemvre a. c.* in carea di se va tiené si alegerea.

Emolumintele sunt:

1. un'a sesiune de pamentu, de 30 jugere, bi-

ru delu 120. case, un'a mesura de bucate, stol'a in-datinata, si intravilanulu.

2. dela postulu invetiatoreșcu: 60 fl. pentru unu porcu 30 fl. pentru lumini 6 fl. pentru sare 2 fl. 80 cr. 16 meti de grâu. 16 meti de cucuruzu, 12 orgii de lemne — in bani socotitu 218 fl. 80 cr. si 4. jugere de livada.

Recurentii instruandu-si recursele in sensulu celoru prescrie, si adresate comitetului parochialu, au a le transpune Rvs. D. protopopu Ioanu Tieranu la Lipov'a.

Petirsu 20 novembre 1880.

Comitetulu parochialu.

In intielegere cu mine: **Ioanu Tieranu** m. p. protop.

Infintiandu-se de nou in Comun'a *Jebelu*, cottulu Timisiului o Scól'a gr. or. rom. Confes. pentru fete; deci conformu ord. Consist. Nr. 17 Octomvre a. c. Nr. 493 S. prin acésta se escrie concursu pentru deplinirea postulu invetiatoreșcu cu o invetiátore la mai susu amintit'a scól'a cu terminu pana in finea lui *Decembre a. c. st. v.*

Emolumentele suntu 400 fl. v. a. 24 Metri de lemne din care are a se incaldi si scól'a, 10 fl. pentru cercetarea conferintieloru, 8 fl. pentru scripturistica si cortelu liberu cu 2 incaperi si cu gradina pentru legumi.

Dorítóarele de a ocupá acestu postu suntu avisate recursele lor instruate in sensulu st. org. bis. a le subserne parintelui Protopresbiteru Alesandru Ioanovicu in *Jebelu* pana la mai susu indicatulu terminu si totodata au a se presentá in vre-o Domineca séu serbatóre si in S. Biserica.

Jebelu in 22 Novembre 1880.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Alesandru Ioanovicu** m. p. protop. si inspectoru scolariu.

Conformu resolutiunei prea Venerabilului Consistoriu diecesanu ddto 16 Octobre 1880 Nr. 788 pentru ocuparea postulu de capelanu langa nepunctiosulu parochu Pavelu Borca din *Petruvasila* Protopresbiteratulu Panciovei, se escrie concursu pana la *28 Decemvre 1880.*

Emolumintele conformu declaratiunei numitului parochu sunt a trei'a parte din tóte veniturile preotiesci din acea parochie de clasa prima.

Doritori de a ocupá acestu postu suntu avisati ca conformu statut. organicu si regulamentulu provisoriu pentru parochii se si astérna suplicile sale in terminulu indicatu mai susu, officiului Protopresbiteralu gr. ort. rom. alu Panciovei.

Petruvasila in 24 Ncemvre 1880.

In contielegere cu Comitetulu parochialu

S. Dimitrieviciu m. p.
Protopresbiteru.